

LAUSUNNON ANTAMINEN KUNTALAKILUONNOKSESTA

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous- sekä kunnat ja markkinat -jaostot. Työvaliokunta on vastannut lainvalmistelusta ja koordinoinut valmistelujaostojen työtä. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä ja kannanottoja valmisteltavasta kuntalaista.

Hallituksen esitysluonnos on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa kuntalakiluonnoksesta. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toiminnan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7-9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä kuten nuoriso-valtuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku);
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41§)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 -49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1 ja 4 mom.)

- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2 mom. ja 83 § 3 mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 - 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)
- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 26.8.2014 mennessä sähköpostitse osoitteeseen valtiovarainministerio@vm.fi. Lausunnoissa toivotaan käytettävän em. otsikointia tai erittelemään esitetyt huomiot luku- tai pykäläkohtaisesti. Lausunnot pyydetään toimittamaan myös word-tiedostona lausuntoyhteenvedon laatimista varten.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön [www-sivuilla](http://www.sivuilla) osoitteessa www.kuntauudistus.fi. Kunnanhallitukselle on lisäksi toimitettu sähköpostilla Kuntaliiton lakimies Heikki Harjulan diakooste muuttuvasta kuntalaista.

Kuntalakiluonnoksessa keskeisiä asioita ovat ainakin seuraavat:

- uusi, laajempi kunnan toiminnan käsite
- kuntatalousohjelma; kuntien ja valtion neuvottelumenettely
- kuntavaalit keväällä, valtuuston toimikausi alkaa kesäkuussa
- kunta voi päättää valtuuston koosta, vain vähimmäismäärä säädetään
- vaikuttamistoimielimet (nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto)
- viestintä ja tiedotus painottuvat tietoverkkoon
- toimielinten valiokunta- ja pj-mallit, päätoimiset tai osa-aikaiset pj:t
- pakollinen kuntastrategia, johtajasopimus

- sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuus
- otto-oikeus vain kunnanhallitukselle
- sähköiset päätöksentekomuodot
- taloussäännösten tiukkeneminen; alijäämä katettava 4 vuodessa, alijäämän kattamisvelvollisuus myös kuntayhtymiin, arviointimenettely
- tarkastuslautakunnan arviointi- ja valmistelutehtävät laajenevat
- tilintarkastajana vain tilintarkastusyhteisö
- konsernitarkastelu korostuu
- kunnan toiminta markkinoilla; yhtiöittämisvelvollisuus

Luonnos hallituksen esitykseksi on saatavilla valtiovarainministeriön www-sivuilla osoitteessa www.kuntauudistus.fi. Kunnanhallitukselle on lisäksi toimitettu sähköpostilla Kuntaliiton lakimies Heikki Harjulan diakooste muuttuvasta kuntalaista.

KJ:N EHDOTUS:

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan kuntalakiluonnoksesta, että se ottaa hyvin huomioon kuntien toimintaympäristön muuttumisen, mutta on edelleen mahdollistava ja käytäntöjä selkiyttävä, joskin myös entistä velvoittavampi mm taloussäännösten tiukentumisen vuoksi.

Kuntatalousohjelma on tavoitteiltaan kannatettava koko julkisen talouden tasapainon näkökulmasta. Käytäntöön viemisessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti valtion viranomaisten toimenpiteiden ennakoitavuuteen ja riittävään pitkäjännitteisyyteen.

Kuntavaalien ja valtuuston toimikauden aloituksen muutosesitys on hyvin perusteltu ja kannatettava.

Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen sekä vaikuttamistoimielimien muodostaminen ovat myös sinänsä kannatettavia muutosesityksiä, joskin ne sisältävät myös riskin kuntien toimintamenojen kasvulle samoin kuin päätoimisten ja osa-aikaisten luottamushenkilöiden lisääntyminen kunnissa.

Kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoiset mahdollisuudet ovat pitkälti mahdollisia jo nykylainkin perustella. Johtajasopimuksen käsittely kunnanhallituksessa tulisi riittää.

Otto-oikeuden siirto vain kunnanhallituksen oikeudeksi vahvistanee kunnanhallituksen asemaa kunnan operatiivisesta toiminnasta vastaavana toimielimenä. Toistaiseksi se on ollut kuitenkin melko vähän käytetty toimintamalli.

PÄÄTÖS:

Hyväksyttiin yksimielisesti.